

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor:
Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum
Sokol. Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa:
Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3,
8027 Zürich • Abonnement: S. Fr. 50.00 (jährlich).



GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • FREITAG, den 2. MÄRZ 1973 • POSTFACH 3, 8027 ZÜRICH, (SCHWEIZ) Nr. 9. • PREIS S. FR. 1.00

Nový vyslanec USA u Spoj. národů

President Nixon si sotva mohl vybrat lepšího muže pro tento nesnadný úkol než právě Johna Scaliho. Scali je vynikající znalec mezinárodní politiky. Dosud sloužil jako zvláštní poradce v zahraničních záležitostech, předtím byl dlouhá léta pracovníkem agentury Associated Press a korespondentem televizní a rozhlasové společnosti ABC. V zahraniční politice nebyl Scali pouhým pozorovatelem. Často se stával zprostředkovatelem mezi americkou vládou a představiteli jiných zemí. Tak tomu bylo, například — během kubánské krize v roce 1962, kdy přinášel prezidentu Kennedymu vzkazy sovětských diplomatů.

Scali byl Nixonovým poradcem během příprav na historickou cestu do Číny a Sovětského svazu a úspěch obou podniků dokazuje, že Scaliho spolupráce měla pro Nixona velkou cenu. Ostatně jméno-



JOHN SCALI

meně úhlavní nepřítel Sovětského svazu. Přítomnost Číny v OSN dělá Rusku těžkou hlavu a tento fakt může Amerika šikovnou diplomacií i praktickou politikou využít k prospěchu nejen svému, ale mnoha, snad všech komunistických, tedy pod komunistickým žijících národů. Představitel US v OSN, jejich vyslanec, je tedy osobou velmi důležitou.

Scali podal řadu důkazů v minulosti, dárnější (kubánská krize), i velmi nedávné (Nixonova cesta do Pekingu a Moskvy), že je obratným diplomatem. Zejména ve styku s Čínou je třeba mít určité vlastnosti, jako speciální, až seismografickou citlivost na reakce atd. atd., a těmi je John Scali nadán v dostatečné míře. Domníváme se tedy, že Nixon volil správně, když právě jeho jmenoval do významné funkce amerického vyslance u Spojených národů.

Ke zvolení Johnu Scalimu blahopřejeme s nadějí, že v rámci svého úřadu se ze všech sil bude pokoušet také o zlepšení situace Čechoslováků doma.

Upozorňujeme slovenských krajanov v Európe, že naše vydavateľstvo vydáva tak-
tiež slovenský týždeník New Yorkský Deník. Sú to noviny so sedemdesiatročnou tradíciou česko-slovenskej vzájomnosti. Ak by ste mali záujem o ukážkové číslo, obráťte sa na adresu: Postfach 3, 8027 Zürich.

TYKADLA Z HAVANY

Než Spojené státy udělí politické útočiště cizinci, který je už na jejich území, musí tento žadatel o asyl přesvědčit americké úřady, že by byl vystaven politickému pronásledování, kdyby se musel vrátit do země, jejímž je občanem. Pokud jde o Kubu — přináší určité novinky Americko-kubánská smlouva o opatřeních proti únosům letadel a jiných dopravních prostředků. Smlouva stanoví, že musí být v souladu s platnými zákony a s přihlédnutím k závažnosti případu co nejpřísněji potrestána — nebo vydána k potrestání — každá osoba, která se nějak zmocní letadla či lodě jedné země, aby se dostala do druhé země. A ve čtvrtém článku smlouvy se praví toto: Úřady země, do které se dotýká osoba dostala, mohou vzít v úvahu po-

lehčující okolnosti v případě, že ona osoba přistoupila k vyjmenovaným činům z ryze politických důvodů, byla vystavena reálnému a bezprostřednímu nebezpečí smrti, neměla jinou alternativu než opustit zemi, a při únosu letadla či lodě nebyly vymáhány žádné peníze či výkupné, ani nedošlo k žádnému úrazu členů posádky, pasažérů či jiných osob. Ministr zahraničí William Rogers, který podepsal smlouvu za Spojené státy, řekl, že smlouva se netýká práva asylu. "Právo asylu zůstává posvátným právem, které budeme nadále ctít. Význam smlouvy je v tom, že se na cestě do asylu, do útočiště, nesmíte dopustit zločinu." Na jedné straně smlouva vyhovuje Kubáncům, kteří si přáli, aby byli potrestáni vystavení všichni, kdo ilegálně

opustí zemi, nejenom únosci letadel a lodí, ale na druhé straně smlouva stanoví, že nemusí být potrestáni ti, kdo se dopustí menších přestupků — například rybář, který připluje na ukradeném veslovacím člunu, Rogers řekl také toto: "Zdůrazňuji, že smlouva v ničem neodporuje tradičnímu a stále pevnému americkému názoru na právo svobodně emigrovat; nepředstavuje také žádnou změnu v naší zásadní politice vůči Kubě." Vláda USA je rozhodnuta nepovolit v nynějším diplomatickém a obchodním bojkotu Kubu, dokud se nezmění protiamerická politika Havany.

V tomto ohledu tedy politická tykadla, která Kuba vystrčila v podobě iniciativy k jednání o vzdušném pirátství, se musela zastavit na samém kraji cesty.

IZRAEL PŘED VOLBAMI

Rok 1973 je v Izraeli rokem parlamentárních voleb. Přípravy jsou již v plném proudu, přestože předvolební kampaň ještě oficiálně nezačala a datum voleb nebylo dosud vyhlášeno. Hlavní body volebních programů jsou otázky budoucích hranic a řešení vnitřních hospodářských problémů.

Politických stran je v Izraeli více než tucet, hlavními kandidáty jsou však dvě velké koalice, od kterých se očekává, že přes současné neshody sehraji hlavní roli v nadcházejících volbách. Nejlepší vyhlídky má v současné době vládní koalice socialistické strany práce, vedené Goldou Meirovou — s polomarkxistickou levicovou stranou Mapam a národně náboženskou stranou. Hlavním problémem této koalice je otázka, koho postavit jako kandidáta na úřad předsedy vlády, neboť 72-ti letá předsedkyně Meirová již několikrát veřejně prohlásila, že nehodlá kandidovat do příštích voleb. Jména, která se nejčastěji objevují v souvislosti s budoucí kandidaturou jsou: ministr školství a kultury Yigal Allon, ministr obrany Moshe Dayan, ministr

zahraničí Abba Eban a ministr financí Phinkas Sapir. Izraelští občané dávají své hlasy straně a nikoli jednotlivým politikům. Vítězná strana pak sestaví vládu. Hlavní opoziční silou je pravicový blok zvaný Gahal, sdružující nacionalistickou stranu Herut a stranu Nezávislých liberálů. Opoziční blok žádá, aby se volby konaly již v první polovině roku. Pravicová koalice vedená předsedou Beginem, přivrženecem hnutí za takzvaný Velký Izrael, žádá permanentní připojení obsazených území, a využívá všech příležitostí k útokům na vládu. Při nedávném odhalení syrské špiónážní sítě v Izraeli, neopomenula Beginova strana zdůraznit, že jeden z členů skupiny byl vychován v levicovém kibucu patřícím straně Mapam.

Beginova nacionalistická strana zaznamenala v posledních letech značný vzrůst. Zatímco po Šestidenní válce převládal optimismus a všeobecně se předpokládalo, že obsazená území (s výjimkou Jeruzaléma) budou brzy navržena výměnou za mírovou smlouvu uznávající existenci státu Izrael, odmítání

přímých jednání Araby a Sadatovy přípravy na válku převládají čím dále tím více lidí na Beginovu stranu. Je jasné, že kdyby jeho strana vyhrála nadcházející volby, dostala by se Izrael do ještě větší politické izolace, neboť Begin přikládá nepříznivému světovému mínění menší důležitost než Gol-
da Meirová.

Oba hlavní politické tábory vstupují do volebního roku s vážným problémem, jak zachovat existující koalici a neutralizovat tendence početných frakcí k odtržení. Toto nebezpečí hrozí hlavně straně Mapam, jejíž levicové kibucnické křídlo chce vystoupit z vládní koalice.

DALŠÍ LETECKÉ NEŠTĚSTÍ NA VÝCHODĚ

Polské radio oznámilo, že u Štetína se zřítilo vojenské letadlo, při čemž byli zabiti československý a polský ministr vnitra a celá posádka. Další podrobnosti nejsou prozatím známy, k případu se ještě vrátíme.

váním Johna Scaliho vyslancem u Spojených národů a americký prezident svoje uznání vyjádřil nejlépe.

Úřad amerického vyslance u Spojených Národů není snadný a rozhodně to není pouhý reprezentační post. Spojené národy nejsou ideální ani ideální organizace. Především nejsou "spojené" a nereprezentují národy, nýbrž vlády, z nichž mnohé nebyly vůbec zvoleny, nepředstavují tedy lid země, které vládnou, a málo se ohlížejí na Chartu lidských práv.

Do roku 1971 byly Spojené národy rozděleny — jaksi — na dvě sféry. Sféra vlivu amerického a sféra vlivu sovětského. To se mění. Novým mocným členem Spojených národů je komunistická Čína, kdy úhlavní přítel, nyní ne-

O ČESKOSLOVENSKU

Jen 16.000

Podle oznámení Státní banky československé podalo si letos žádost o tzv. devizový příslib na individuální cesty do západních zemí téměř 100.000 občanů. Je to o čtvrtinu víc než loni. Banka však vyřídí kladně pouze 16% žádostí, t. j. asi 16.000. Globální přiděl deviz pro tyto účely nebyl proti loňsku zvýšen. Zvyšuje se pouze částka na osobu a den — z 5 dolarů na 6, na celý pobyt nejvýš 120 dolarů, za nž ovšem čs. občan zaplatí skoro 4.500 korun. Banka oznámila, že také do Jugoslávie pojedí letos pouze polovina žadatelů.

Nová vojenská škola

Na Slovensku v Martině se od budoucího školního roku zřizuje nová vysoká škola, která bude školit pro čs. armádu mladé velitele, organizační pracovníky, důstojníky, kteří vystudují s titulem "inženýr", mají získat vědomosti v předmětech vojenských, technických a společensko-vědních. Titul školy: Vysoká vojenská velitelství-technická škola.

Odborářská miliarda

Ústřední rada odborů vyhlásila opět jednu pracovní iniciativu shora. Na povel z centrály mají závodní odborové organizace vyvolat závazkové hnutí, kterým by se letos v plánované spotřebě materiálu ušetřila jedna miliarda korun. Má se tak začpat jedna stálá díra v ekonomické bilanci: rostoucí spotřeba často drahých a nedostatkových materiálů.

Abiturientské studium

Celkem na dvaasedesát středních odborných školách budou moci čeští maturanti studovat v dalším, dvouletém kursu, aby získali technickou kvalifikaci pro některý z nedostatečně obsazených oborů. Jsou to např.: všeobecná ekonomika, spojovací technika, sociálně-právní péče, cestovní ruch a provoz společného stravování, radiologická laboratorika, hygienická služba aj.

Výročí televize

Československá televize oslaví letos 1. května 20. výročí zahájení pravidelného vysílání. Při té příležitosti bude letos zahájeno pravidelné vysílání barevného programu, ovšem jen pro oblasti Prahy, Bratislavy, Brna a Ostravy, kde jsou zatím vybudovány vysílače.

AMERICKÉ LISTY, československo-americký týdeník. — Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Czechoslovak-American weekly. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent;

Letecké neštěstí v Praze

Sovětský třímotorový tryskový letoun typu Tupolev se zřítil při přistávání jenom o vlásek od rušné silnice, která vede okolo ryzyňského letiště. Z přední části letadla se zachránilo devět členů posádky a pětadvacet cestujících první třídy. Podle některých zpráv zahynulo celkem 77 lidí, úřední zpráva uvádí, že se jedná o 4 členy posádky a 62 cestujících, z nichž bylo 17 Čechoslováků, 37 Sovětů, 5 Kubánců, jeden Polák, jeden Rumun a jeden občan Východního Německa. Většina zraněných dostala první pomoc a byla propuštěna z léčení, zpráva však neuvádí, kolik bylo vážně zraněných. Příčinou havárie byla prý porucha přístrojů na vodorovných plochách křídel. Je to další neštěstí v serii, které pronásleduje sovětské civilní letectvo v minulých měsících. Loni zahynulo ve třech velkých haváriích přes 400 cestujících v Sovětském svazu. V lednu letošního roku se zřítilo egyptské letadlo sovětské výroby na úpatí pohoří na Kypru. Zahynuli při tom všichni cestující a celá posádka.

Zemřel významný filosof

V Olomouci zemřel 17. února ve věku 78 let významný český filosof a sociolog prof. dr. J. L. Fischer, první rektor Palackého university v Olomouci, předtím profesor filosofie na brněnské universitě. V 30. letech spoluredigoval s B. Václavkem časopis Index. Tehdy také vydal své hlavní, dvousvazkové dílo Krize demokracie. Za nacistické okupace pobýval v Holandsku. V roce 1969 nebylo povoleno vydání jeho nové knihy. J. L. Fischer se aktivně zúčastnil v r. 1968 Pražského jara; ještě v r. 1969 přispěl významným článkem k výročí nacistické okupace do Listů, týdeníku Svazu, čs. spisovatelů.

Mladí zemědělci

V Praze se konalo setkání mladých zemědělců z celé republiky, které mělo povzbudit zájem mladých o toto povolání. Velký úspěch však nemělo. Z úst oficiálních představitelů tu zaznělo několik pozoruhodných zjištění. Například: za posledních 20 let ubylo v republice totiž zemědělské půdy, kolik má celý Západočeský kraj.

Jugoslávie na Wall Streetu

V posledních dnech se pronikavě zlepšil výhled na rozšíření spolupráce mezi Spojenými státy a Jugoslávií. Dva mamutí americké podniky — firma General Electric a firma Westinghouse — podaly údajně nejlepší nabídku v ofertním řízení postavit v Jugoslávii atomovou elektrárnu; podle newyorských Times má elektrárna stát 120 milionů dolarů. Dále se vyjednává o dodávkách amerických technologických výrobních komplexů do jugoslávských oceláren a rafinérií; jugoslávská aerolinie JAT se zajímá o americká letadla typu DC-10; uvažuje se o společném americko-jugoslávském podnikání jednak ve výrobě a jednak v marketingu v tak zvaném třetím světě; Jugoslávie má zájem dlouhodobě rozšířit export hovězího masa do Spojených států a z Ameriky importovat krmné obilí. Rozhodně však nejpозorhodnější je zpráva, potvrdil ji jugoslávský náměstek min. předsedy Jakov Širotkovič na tiskové konferenci v New Yor-

ku — že Jugoslávie hodlá vydat dlužní úpisy a nabídnout je k prodeji za dolarů na Wall Streetu, čili na amerických burzách cenných papírů. Širotkovič řekl, že půjčka co do velikosti bude poměrně mírná; jejím účelem, v podstatě bude prolomit ledy. Fakt je, že to bude první případ, kdy si komunistická země půjčí peníze od soukromých amerických investorů. Po právní stránce tomu nestojí v cestě žádné překážky. Podle zákona z roku 1948 je zakázáno půjčovat peníze vládám, vůči kterým má americká vláda nesplněné pohledávky. Ale to se nevztahuje na Jugoslávii a na Rumunsko — protože jsou členy Mezinárodního měnového fondu a Světové banky; mimochodem, vztahuje se to na Maďarsko, ale to si půjčilo dolary v západní Evropě výpůjčím dlužních úpisů na tak zvané eurodolary. Tento krok je možná předzvěstí toho, že i další komunistické země se budou ucházet o půjčky ze soukromých zdrojů v Americe, jakmile vyrovnají pohle-

dávky, které vůči nim má americká vláda. V poslední době se vyjednává o urovnání vzájemných americko-československých pohledávek, ale zatím se neobjevil žádný náznak, že by snad i Praha chtěla potom nabídnout československé dlužní úpisy soukromým americkým investorům.

Neefektivní provozy

Statistická čísla stále prozrazují, že neracionální výroba v čs. průmyslu běží pořád dál. Na obsazení druhých směn by bylo třeba za současných podmínek asi 400.000 dalších pracovníků. Zatímco v moderních provozech lidé chybějí, počítá se, že jich na 800.000 pracuje ve výrobních neefektivních. V posledních deseti letech — ze stejné příčiny — vzrostla také výrobní spotřeba o víc než 6%. Nizké je využití strojů a zařízení. Jediné možné řešení vidí odborníci ve strukturální přestavbě průmyslu a celého hospodářství. To však za současných politických podmínek není prakticky možné.

Max Bitterman

6. února zemřel v Praze, ve věku 83 let, tiše, v křesle, na konečnou slabost srdce. Max Bitterman, zahradní architekt, autor, odborový přednost ministerstva zahraničního obchodu, švagr malíře Zrzavého, přítel mnohých. Jedna se známých osobností první republiky. Patřil mezi zakladatele "Hospodářské politiky", prvního časopisu — který pozdvihoval naše hospodářské myšlení na světovou úroveň. Jak ho jeho temperament vedl — zemřel uprostřed plánů. Jak stavět skleníky, aby nejlépe chytaly sílu slunce. Jak domy v městech na sloupech, aby pod nimi byly trávníky pro děti. Jak zachovat nábrežím jejich příjemnost: svěst ložnou komunikaci pod zem do tunelů. Věřil, že je to aktuální plán, a že je nutno s ním spěchat. Měl fantasii a fanatismus tvůrce.

V první den války, 1. září 1939, bylo zatčeno na tři sta reprezentantů českého života všech oborů. Byli jsme dopraveni nejdříve do Dachau. Za dva nebo tři dny nás postavili na táborové náměstí, vybírali mezi námi a oddě-

lili od nás židy a odvedli. Druhého dne jsme je viděli v zahradě s rýčí, lopatami a trakaři, jak se sklíčeně pohybují sem a tam. Dolehl k nám zřetelně jeden hlas. Hlas pravil: "Říkají tomu Dachau, my z toho uděláme Lachau." Byl to Bittermanův hlas. Ujal se psychologického vedení, viděli jsme, jak čile a bez rozpaků jezdí s trakařem, aby dal příklad. Pak jsme byli dopraveni — zase odděleně — do Buchenwaldu. Často jsme ho viděli. Přicházel vždy pln úmyslů, jejichž společným cílem bylo zachovat si energii. Jiní svěřili hlavy. On říkal: "To nesmíš, hned zdvihni hlavu." Někteří byli churaví a věřili, že to je ochráně, že na světě zbyla poslední milosrdnost, milosrdnost k nemocným. Tak zahynul mezi jinými sociálně demokratický odborářský poslanec Klein. Zdůrazňoval svou nemoc, když šel, pomalu přitahoval jednu nohu k druhé, potácel se a mrkal na nás, abychom to nebrali vážně. Vedení tábora sestavilo transport nemocných, viděli jsme, jak transport vyjíždí brá-

nou. Za několik dní se vrátili jejich šaty s datem úmrtí. Přišel Bitterman a povídal: "Žid přežije jen tenkrát — když bude užitečný." Přihlásil se a začal se učit zedníkem. Viděli jsme ho, jak u prasečince kladl cihlu na cihlu a upevňuje to maltou. Říkal: "Nebo snad bych se měl vyučit typografem."

Na podzim 1941 odvezli české židy z Buchenwaldu do Osvětimi, Francie byla obsazena, Anglie vyhnána z Evropy, v Rusku nacisté rychle postupovali k Moskvě. Nebyla téměř naděje pro nikoho, hlavně pro toho ne, ko ho vezli do Osvětimi. Nevím, jakému zaměstnání se Bitterman na konec vyučil, ale přežil. Viděl jsem ho po válce. Povídal: "Jo, to byly časy."

Znal duševní hygienu. Když ho potkalo něco zlého, něco nepříjemného, dovedl říci: "Co na tom." Naváděl k tomu i jiné. Měl více starostí, než potřeboval sám pro sebe. Slyšeli jsme, že nad jeho rakví lidé mu za to děkovali. Statečný, nezlomný člověk.

F. P.

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodné místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace lecky unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Neříká vám osud hýřalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu: AMERICKÉ LISTY, Postfach 3, 8027 Zürich/Schweiz. Přihlašují se za odběratele "Amerických Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.

Jméno: Adresa:

Scéna 25. února 1948

Ferdinand Peroutka

Masarykovy myšlenky -
stále aktuální

Pokračujeme ve vyprávění o 25. únoru 1948.

Když demokratičtí ministři podali demisi, jedny noviny napsaly: "Stála se největší chyba v české politice od roku 1848". Řekli těm novínám: "Nepišťte o tom." Ochraňovali elán, s nímž demisiovali. Nechtěli slyšet špatné zprávy. Už před volbami v roce 1946 se hněvali, jestliže někdo odpověděl, že komunisté zůstanou největší stranou. Žili v situaci, již si vymysleli. Ale stále ještě k pochopení schází rozhodující moment. Snad Hubert Ripka dostal v Paříži vadnou informaci, že komunismus je na ústupu, snad někdo jiný někde jinde od někoho jiného ji dostal. Měli i jiné motivy a výpočty. Vzkázali presidentovi: "Nejhlubším důvodem demise bylo přinutit komunisty, aby buď otevřeně užili násilí nebo aby byli přinuceni pokračovat v koalici politice Národní fronty." Nuže, násilí přišlo — a co se stalo? Násilí pokračovalo a rostlo. A Gottwaldovi zůstala v rukou slova "Národní fronta". Předělal ji podle svého. Od léta 1947 komunisté se snažili rozložit demokratické strany, sbírali odpadlíky. Gottwald měl mnoho tajných hovorů ve své vile. V únoru odpadlíci se přihlásili, a byla z nich složena nová Národní fronta.

Jádro situace bylo v tom, že realita mocí dávno byla v rukou komunistů, v únoru se to jen vyjevilo. Londýnský demokratický exil se vrátil vítězně domů, ale před tím musil vyjednávat v Moskvě s československými komunisty. Moskevské ovzduší podporovalo komunisty, mimo to bylo jasno, že nejméně větší část československého území bude obsazena Rudou armádou. Vyjednávači londýnské zahraniční vlády jeli do Moskvy s vědomím, co by znamenalo dát komunistům do rukou ministersvo vnitra. Slibili si krajní odpor proti tomu. Byl určitý dialog, odpor se rozplynul, komunisté dostali ministersvo vnitra i jiná ministersva největšího politického vlivu, s největším stykem s masami, s největšími výhodami k rozdávání. Dostali ministersvo informací, kde se zprávy dělají a rozšiřují nebo kde se potlačují. Rozhlas, nástroj nepřímějšího, denního, ranního a večerního styku s obyvatelstvem, byl v naprosté moci Václava Kopeckého, nejradikálnějšího z komunistů. Za první republiky síla a expanse komunistů byly vždy znovu omezovány tím, že neměli v moci venkov. Nyní bylo ujednáno, že jim patří ministersvo zemědělství. A bylo přijato dogma komunistů — že agrární strana musí být

zakázána, pokud možno zahnobena, její organizace rozptýleny k nesejilí. Základní architektura puče, sousředení hlavní moci, byla již tehdy hotova. a londýnský exil přijel domů se závazkem jí doporučovat obyvatelstvu. Vypadá to jako přílišná povolenost londýnských vyjednávačů, ale mělo to silné důvody. Po celou dobu visela ve vzduchu hrozba, že sověty, jako to udělali v Polsku, vytvoří komunistickou protívládu i pro Československo, se všemi následky, jaké by to pro zemi mohlo mít. Londýnští vyjednávači právem se lekali toho, že komunistická protívláda by přijela do země zároveň s Rudou armádou. Spočítali si vyhlídky zápasu za okolností tak nepříznivých a přistoupili raději na to, o čem rozumově věděli, že by na to přistoupit neměli. Neodvažujeme se je za to kritizovat, poněvadž ještě dnes nevíme radu. Když v listopadu Rudá armáda podle ujednání s Amerikou odešla z Československa, ne učinila tak, aniž by zabezpečila sílu komunistům. Veřejně neznámá skladiště komunistické strany se naplnila sovětskými zbraněmi. To byla další část architektury puče.

Vylíčíme scénu února. Jsou slova a je moc. V týdně, který uplynul od demise, bylo slov demokratických ministrů čím dále tím méně. Zdálo se, že žijí někde v ústraní. Nějak je ani nenapadlo, že by se snad měli obrátit s veřejnou výzvou k národu. Jestliže je to napadlo, zavrhlí to. Pravděpodobně váhali vyzyvat k boji, o jehož výsledku každý den více pochybovali. Teprve nyní poznávali skutečnou situaci v zemi a přicházelo jim na mysl, jak neblahé by bylo, kdyby prostá otázka moci byla postavena na náměstích a v ulicích. Jako je tomu všude jinde, v Československu komunisté byli nejorganizovanější složkou společnosti. Bylo to jediné těleso s železnou disciplínou. Většinu v demokratických stranách tvořil střední stav, mnohem méně fyzicky bojovný než je čtvrtý stav pod ním. Bloudily jakési nejneurčitější, někdy i pošestilé ideje. Byli, kdo předpokládal, že komunisté se zhroutí, jestliže obchodníci zavřou krámy a přestanou prodávat. Sociální demokrat Laušman později napsal: "S hrůzou jsem sledoval, jak tři politické strany vyvolaly bezvládu a svým postupem zkapřily půdu pro nástup ulice, když samy nebyly s to přivést své stoupence na ulici". V poslaneckém klubu katolické lidové strany ptal se jeden poslanec: "Kolik z našich lidí by šlo na ulici? A kolik komunistů by šlo? Oni všichni." Jen skupiny stu-

dentů veřejně odporovaly a šly vyzývat neznámou ještě miru násilí.

Ale jiní studenti a většina mládeže stáli, jak s mládeží bývá, na straně "nového". Narodili se nedávno, ještě si neprotřeli oči. Neznali historii "nového", historii sovětské a československé komunistické strany. Věřili tomu, co jim v této chvíli komunisté o sobě vyprávěli. Milovaný Vítězslav Nezval psal ódy na Stalina. Ať tedy, ovšem, žije Stalin. Básníci potvrdzovali, že Stalin je "tvůrcem člověka". Je-li tomu tak, je třeba stát na jeho straně. Komunisté otevřeli velké vyhlídky. Slibovali, že skuteční svobodu tak dokonalou, jak ještě nebyla. Při tomto velkém ději, který přijde, mladí lidé nemohli stát stranou. Necht' tedy zhyne dosavadní nedokonalá svoboda. Po letech českoslovenští komunisté sami promluvili o únoru 1948, honosili se faktikou, kterou tenkrát zvolili a pochechtávali se. Pravili, že si udělali analýzu situace a podle toho si počínali. Analýza situace jim řekla, že musejí o sobě lhát. Tak se stalo, a komunistická strana se na krátkou dobu představovala jako nejvlastenečtější ze všech. Ať žije Masaryk, ať žije Beneš ozývalo se z komunistických hrdel. Vypadalo to, jakoby živý Beneš a Masarykova památka byli v nebezpečí, před nimž jen komunisté je dovedou zachránit. A analýza situace pravila komunistům, že si musejí počínat pomalu, postupně, neodhalit všechny své cíle najednou, nýbrž kousek po kousku, když už obyvatelstvo má čím dále tím méně síly odporovat. V únoru komunisté vystupovali jako ochránci malozemědělské půdy proti zkollektivisování. Kolchozy nebudou, dokud bude existovat komunistická strana. Dejte jí sílu, přátelé! Komunistická strana bude chránit také živnostníky a malý majetek proti vyvlastnění, jež je osnováno nějakými nepřáteli. A diktatura ovšem nebude, nýbrž demokracie. Svobodně si budete vybírat ty, kdo pracují ve váš prospěch.

Pokud spisovatelů se týká, bylo to namnoze selhání těch, kteří by měli být nejlepší. Pětiletá vláda nacistů jim odhalila jejich snadnou zranitelnost. Není cílem spisovatelů psát na březovou kůru a předčítat to jedincům, ani recitovat malým skupinám, jak Homer dělával. Konec konců v moderní době je to vláda, kdo povoluje přiděl papíru na knihy a časopisy. Je-li to přísná vláda — spisovatelé očekávali, že bude přísná — může ji také napadnout rozhodovat, kdo smí psát a kdo ne. Ministr (Pokrač. na str. 6)



Dne 7. března 1850 se narodil T. G. Masaryk — největší osobnost moderních dějin Československa. Připomínáme-li našim čtenářům některé jeho výroky, činíme tak proto, abychom ukázali, jak je Masaryk stále aktuální a jak jeho dílo nepřestává být ani dnes důležitým zdrojem myšlenkovým a mravním. Masaryk je trvalou součástí národního vědomí Čechů a Slováků a s jeho jménem je spojena jedna z nejslavnějších kapitol v dějinách Československa. Nejednou byl Masaryk v posledních desetiletích přehlížen či dokonce potlačován. Po dobu více jak pětadvacet let zmizelo jeho jméno z československých učebnic, jeho knihy bylo zakázáno vydávat a jeho názory byly prohlášeny za nežádoucí. Masaryk však zapomenut nebyl a kdykoliv se objevila možnost se k němu znovu veřejně hlásit — naposledy v roce 1968 — stalo se tak. Dnes je Masaryk ve své vlastní zemi opět zatracován a pro nové vlády, z milosti Moskvy dosazené, se stal znovu nepohodlným. Není to však poprvé, kdy totalitní režim zakazuje československému lidu přístup k Masarykovu odkazu a víme, že ani tentokrát Masaryk zapomenut nebude. Nové generace ho znovu objeví a budou studovat jeho dílo se zájmem stejně velkým a upřímným jako generace předchozí. Vždyť i jím půjde o uskutečňování ideálu humanitního a o překonávání propastného rozdílu, který dnes v Československu panuje mezi politikou a mravností.

REDAKCE

"Mravnost je založena na citu. Ale není každý cit pravý, pěkný, a protože mravnost na citu je založena, neodporuje proto rozumu. Hledejme vzdělání: právě proto, že cit je slepý, musíme citu svítit rozumem. Vzdělání hledejme praktické, ale také všeobecné a filosofické. Dnes zejména je také třeba vzdělání historického politického. Mravnost dnes znamená do velké míry mravnost politickou. Nedělejme rozdílu mezi politikou a mravností." (Ideály humanitní)

"Potřebujeme ideí, živých a velkých ideí, a nebudeme mali. Musíme mít ideje světové, ideje netoliko pro sebe, ale pro všechny. Kdo se chce zachováti a udržeti, musí myslet, cítit a pracovat pro všechny, nejen pro sebe. Velikých ideí, živoucích ideí potřebujeme, a ty nás spasí, protože spasí i jiné, ale nespasí nás veliké a sebevěšší Rusko, nespasí nás státní právo, nic, nic — neboť duše se nedá spasiti tělem a vykoupiti hmotou." (Rukopisný fragment z let devadesátých)

"Nesklátil nás Němec, my sami jsme se pochovali. Národ Husův a Žižkův byl nepřemožitelný — u Lipan světa ukázal Čech, že jen Čechem může být přemožen a zničen. Nepřítel je v nás, a podlehlí jsme mu. Na Bílé hoře jsme podlehlí jemu, nikoli Němcům, na Bílé hoře byl jen pohřeb, ale umřeli jsme dva věky předtím, sotvaže jsme se narodili..." (Rukopisný fragment z let devadesátých)

"Stál jsem proti Kocourkovi a Hulvátovu, politiku jsem žádal poctivou a rozumnou. V tom smyslu jsem řekl, že ani samostatnost nás nespasí." (Karel Čapek: Hovory s T. G. M.)

"Já nevěřím v svatost národa, kde mohou být jednotlivci lumpy. Otázka cti národa je otázka cti každého jednotlivce. Nekupit si vlastenectvím a vlastenectví prodávat. Neschovávat se za národ, nýbrž mít odhodlanost sám se znát ke všemu." (Problém malého národa)

RUDÁ ČISTKA V RUSKU

Podívejme se do Sovětského svazu. Podle usnesení ústředního výboru KSSS z minulé neděle bude prvního března v Sovětském svazu zahájena výměna stranických průkazů. Vyžádá si asi dva roky — KSSS má nějakých 14 a půl milionů členů — a bude provedena, jak se praví v usnesení, "bez chvatu". Ti straníci, které příslušné komise neshledají hodnými dalšího členství, nedostanou nový průkaz a budou škrtnuti ze seznamu členů. Že vyškrtnutí přinese dotyčným osobám ztrátu nejrůznějších výhod a zhoršení společenského postavení, je nasnadě. "KSSS se zbaví těch" — citujeme moskevskou PRAVDU — "kdo si nezaslouží název komunisty, nesplňují požadavky programu a stanov strany a nedodrží normy jejího života. Stranické organizace upevní své řady — zvýší efektivnost a zesílí svůj vliv na plnění hospodářských a výchovných úkolů".

"HORKÝ DRÁT" MEZI ŽIDY A ARABY?

Málokdy měl Izrael tak nepříznivou odezvu ve světovém tisku jako nyní. I jeho akce proti palestinským táborům v severním Libanonu se dostala v důsledku tragédie libyjského letadla do kritického světla. Ze zvukového zápisu rozhovorů, které vedl pilot nešťastného letadla s pozemními stanicemi, jednoznačně vyplývá, že ztratil orientaci. Ze zápisu vyplývá také, že považoval stíhačky, které letadlo pronásledovaly, za egyptské. Vážky ve sporu o tom, jak k tragédii vůbec došlo, se tedy vychýlily ještě více v neprospěch Izraele. Je nasnadě, že brutální odplata z arabské strany by mohla mít vliv na veřejné mínění opět v opačném směru. Každé ná-

Mezinárodní přehled

silí, at' v Mnichově či nad Sinajským poloostrovem — plodí jen další bezpráví. Rozhovory — které vedl ve Washingtonu zplnomocněnec presidenta Sadata Hafez Ismail s prezidentem Nixonem a ministrem zahraničí Rogerem — měly dobrý průběh a dají snad podnět k nové americké mírové iniciativě. Velmi záleží na tom, zachová-li oficiální Káhira v nynější situaci chladnou hlavu. Izraelský ministr obrany Dajan navrhl, aby se zřídil takzvaný "horký drát" mezi jeho zemí a arabskými státy v zájmu vyhnouti se obdobným tragickým incidentům, k jakému došlo minulý týden nad Sinajským poloostrovem. Návrh působí jako konstruktivní. Bez ohledu na egyptskou a vůbec arabskou reakci v tomto specifickém případě, je jasné, že na Blízkém východě je třeba vyvinout velké úsilí, aby se situace dostala ze slepé uličky. President Nixon prohlásil k egyptskému zplnomocněnci Ismailovi realisticky, že okamžitý mír je pouhým snem. Nixon však také zdůraznil, že je nutno napnout všechny síly, aby se na Blízkém východě překonal mrtvý bod.

VOJENSKÁ ČISTKA V ČINĚ

Po nepodařeném pokusu Lin Piaa o útěk do Sovětského svazu následovala v čínské armádě velká čistka, jak se ukázalo z tajných dokumentů, které byly z Číny propašovány na Tajvan. Za spolupráci s Linem bylo osm vysokých důstojníků odsouzeno k smrti, 64 důstojníků střední hodnosti bylo obžalováno, a z nich 60 bylo popraveno, zbývající 4 dostali doživotní tresty. Z nižších důstojníků stálo před soudem

4,050 a z nich 125 bylo popraveno, ostatních 3,925 bylo odsouzeno na doživotí. Kromě příslušníků branné moci postihla čistka 33,000 "soudruhů". Podle názoru vojenských znalců na Tajvanu jednalo se o řadové vojáky a poddůstojníky. Z těch bylo 1,800 popraveno a ostatní se reformují v pracovních táborech. Dohromady postihla čistka 37,000 jednotlivců.

ČESKOSLOVENKO STŘEDEM POZORNOSTI

Československé politické poměry jsou — at' se to v Praze a Bratislavě líbí nebo nepořádá — předmětem pozornosti světového veřejného mínění. V Belgii byl založen "Výbor pro svobodné a socialistické Československo". Založilo ho na osmdesát předních belgických osobností z levicového hnutí — žurnalisté, odboráři, poslanci, příslušníci odbojových skupin z poslední války atd. Založení výboru byl přítomen také Jiří Pelikán, který pak v rozhovoru s belgickým rozhlasem řekl, že podobné hnutí solidarity s čs. lidem už bylo založeno také ve Francii, v Anglii a v Rakousku. Pelikán také upozornil na to, že v Československu panuje určité zklamání z postoje západoevropských komunistických stran, které nijak zvlášť nepodporují myšlenky Pražského jara z roku 1968. Na druhé straně tam podle jeho názoru získává na popularitě postoj Čínské lidové republiky, která jediná ve Spojených národech kritizovala Sovětský svaz za okupaci Československa a žádala odchod sovětských vojsk z této země.

Britský spisovatel Graham Greene žádá, aby byl z vazby propuštěn Karel Kyncl, odsouzený loni v létě k 20 měsícům vězení. Graham Greene píše, že dostal z Prahy smutné a znepokojující zprávy o zhoršeném zdravotním stavu Karla Kyncla — který už si odpykal více než polovinu trestu. Britský — světoznámý spisovatel se ptá, zda jsou československá oficiální místa tak nejistá, že se bojí propustit předčasně z vazby významného novináře a navíc upřímného komunistu. — A k tomuto důležitému protestu, který kvůli autorovu jménu má svou váhu, přidejme ještě akci Komunistické strany Austrálie, jež ve svém časopise "Tribune" zveřejnila s komentářem dopis Anny Sabatové, manželky uvězněného Jaroslava Sabaty — bývalého tajemníka jihomoravského krajského výboru KSČ a matky též uvězněných dětí z tohoto manželství. Paní Sabatová, která se otevřeně zná ke komunistické myšlence, pro níž, jak sama říká,

už pracuje 25 let — tu kladou celou řadu otázek, týkající se okupace Československa v srpnu 1968, nesouhlasu, který s tímto aktem vyslovila řada dělnických stran, nedostatků informací o těchto postojích mezi čs. veřejností a tajnosti politických procesů, které režim označuje za oprávněné. Velmi působivý dopis paní Sabatové však doposud zveřejnili ve stručném výtahu jen britští komunisté — loni 5. prosince v listě "Morning Star" — a teď komunisté australští. Je pozoruhodné, že ti se zároveň obrátili i na československého generálního konsula v Sydney, aby jim ve věci věznění Jaroslava Sabaty a jeho rodinných příslušníků podal informace. Československý konsul se v diskusi omezil na citaci oficiálního komuniké o čs. procesech a dodal, že kdyby mu došly nějaké další zprávy, že by svou informaci doplnil.

SLOVA A SKUTKY

Proslulý americký chirurg, Dr. Michael DeBakey, dostal pozvání do Moskvy, aby provedl operaci na předsedovi Akademie věd SSSR, Mstislavu Keldyšovi. DeBakey je průkopníkem srdečních operací a vynálezcem umělého srdce. V Keldyšově případě se jednalo o implantaci umělé tepny do stehna. Keldyšův případ je typický pro sovětský lékařský humbuk. Sovětské a sateitní noviny se už deset let hemží zprávami nejen o výrobě "dvouhlavých psů", ale i o složitých, skvělých, vždy úspěšných srdečních a podobných operacích. Když však jde o skutek, pak i pro-poměrně v Americe běžnou operaci, — nenajde se v celém Sovětském svazu odborník, schopný ji provést.

DRUHÁ BRITSKÁ INVAZE

Tak se v Západním Německu říká skutečnosti, že víc než 20,000 britských dělníků si tam vydělává na živobytí. Většina jich pracuje v ocelářském Porúří a v hamburských loděnicích. Mnoho Angličanek pracuje jako služebné, což je skoro jakási výměna za Němky, které zas pracují v anglických domácnostech. Oněch 20,000 Britů v Záp. Německu je ovšem pouhý zlomek 3 milionů zahraničních dělníků v této zemi, z nichž největší počet tvoří Turci a Italové. Proč opouštějí Britové svůj ostrov a odcházejí do Německa, kde musejí překonávat jazykové potíže? Odpověď je ve všech případech zcela jednoznačná: jsou lépe placeni, mají větší možnost dělat přesčas a hospodářství není tak zmítáno stávkami. Mnozí pracují v západoněmeckém průmyslu už víc než tři roky a neza-

žili dosud jedinou stávku a jedinou výpověď. Většinu britských dělníků v Západním Německu tvoří mladší svobodní mužové, kteří si chtějí zahospodařit nějaké peníze, nežli se vrátí domů, kde se miní usadit. Ale jsou mezi nimi i takoví, kteří přišli natrvalo, nebo alespoň na hodně dlouho i s rodinami.

Jiní zase se miní usadit a oženit přímo v Západním Německu. Západoněmečtí zaměstnavatelé si britské dělníky velmi chválí. Jsou prý dobří pracovníci a mají inteligenci. Přicházejí jako přátelé, nemají žádné nacionalistické problémy, a západoněmecké hospodářství je ochotno zaměstnat jich mnohem víc než dosud.

3 x JIHOVÝCHODNÍ ASIE

Podle sajgonské vlády se ve Vietnamu stalo obětí a bitev, k nimž došlo od vyhlášení příměří na sklonku minulého měsíce, přes sedm tisíc nepřátel a více než půldruhého tisíce vládních vojáků.

Urputné boje se hlásily z jihovietnamského vnitrozemí. Není proto divu, že kanadský ministr zahraničí Sharp, jehož země patří spolu s Indonésií, Mad'arskem a Polskem k členům mezinárodní kontrolní komise ve Vietnamu, žádal před odletem z Ottawy i po přiletu do Paříže velmi energicky, aby byl zřízen autoritativní politický orgán, který by byl schopen zabránit stálému porušování příměří. Sharp hrozil, že Kanada z komise vystoupí, potrvá-li dosavadní stav. Je to opravdu zvláštní situace, za které se Spojené státy chystají odstranit miny z přístavního kanálu v Haiphongu a za které se zástupci Jižního Vietnamu a Vietkongu dohodli v Paříži, že začnou jednat o přípravách svobodných voleb na jihu rozdělené země, aniž definitivně zmlkly zbraně.

Podle sajgonských údajů bylo ve čtyřech týdnech takzvaného příměří zaregistrováno tařka pět tisíc případů různých ozbrojených incidentů . . .

Příměří v Laosu vstoupilo v platnost teprve ve čtvrtek. Už v pátek obvinil ministerský předseda královské vlády princ Suvanna Puma hnutí Pathet Lao, že pod rouškou příměří zahájilo novou ofenzivu proti vládním vojskům. Na jeho žádost obnovilo americké válečné letectvo své akce v Laosu.

V třetí indočínské zemi, v Kambodži, došlo rovněž k novým vojenským akcím. A v Kambodži jsou vyhlídky na jejich zastavení nejčernější, neboť na rozdíl od Vietnamu a Laosu tam neexistuje žádná dohoda o příměří.

CLOSE QUARTERS

Cocktail lounge

81-09 Broadway, Elmhurst

Dušan Kolbašovský, majitel — Tel. HI 6-9476

VZPOMÍNÁME BOJOVNÍKA ZA SVOBODU

TOMÁŠE G. MASARYKA

VEPP'S PHARMACY, Inc.

1444 FIRST AVENUE — NEW YORK

Tel. RH 4-8786

Nenormální "normálnost" v čs. kultuře Rakouský výbor solidarity žádá propuštění pol. vězňů

"Situace v oblasti kultury je dnes normální", prohlásil v televizi ministr kultury Miroslav Brůžek. Za přítomnosti cizích vojsk je to patrně normální, že mnoho desítek českých spisovatelů je umlčeno, a že umění a věda se posuzují z jiných než uměleckých a vědeckých hledisek.

Psalí jsme už o tom, jakým nespolehlivým nástrojem režimu byla od svého založení Československá akademie věd. Nepomohly čistky, prověrky a kádrování, které akademii pronásledovaly po dvacet let jejího trvání. V obtížných a složitých situacích si Akademie zachovávala aspoň minimální míru autonomie. Nestala se kvádrem z komunistických kádřů.

Dnes se podíváme na Ústav pro českou literaturu, který byl v rámci tak zvané normalizace sloučen s Ústavem jazyků a literatury a přejmenován na Ústav české a světové literatury Československé akademie věd. Původnímu Ústavu pro českou literaturu stál přechodně v čele dokonce Štoll. Přesto se

tu uskutečnil nejeden badatelský projekt a na půdě ústavu vyrostlo několik nadaných literárních historiků. Také časopis Česká literatura, který ústav vydával, byl nakonec solidním vědeckým orgánem. Z ústavu vyšly tři díly Dějin české literatury, poznamenané sice roky svého vydání 1959 až 1961, které se však přesto pokusily vidět naši literární minulost s hlediska stavu dnešní vědy a ne pod zorným úhlem kulturně propagačního oddělení ústředního výboru strany. Poslední svazek, jehož vydání se stále oddalovalo, měl dovést historii české literatury až do současnosti. Nakonec měl vyjít roku 1969. Zřejmě už zůstanou akademické Dějiny české literatury torzem. Bylo by obtížné vyplnit současnost členy nynějšího Svazu českých spisovatelů. Za přítomnosti cizích vojsk to jsou normální věci.

Sloučení ústavu pro českou a zahraniční literaturu nevyplynulo z vnitřní potřeby a logiky, ale proto, že se našel literární historik bohemista, který by vedl ústav podle směrnice 14. sjezdu. Pro-

to je čele sloučených ústavů muž z jiného oboru, který svou kvalifikací bude teprve muset dokázat. Je to mírně řečeno poněkud drahé a ne-hospodárné experimentování se stranickými kádry. Československá akademie věd je jako celek jedním z největších vědeckých ústavů na světě. Pouhý seznam jejich ústavů, pracovišť, kabinetů, akademiků, členů — korespondentů a zahraničních členů vyplňuje tlustou knihu. Také finanční rozpočet Akademie je nemalý. Bude-li akademie víc politizovat než bádát, bude v bilanci národní kultury patřit mezi ztrátové položky. J. DRESLER

Po Francii, Anglii, Itálii, Belgii a jiných státech došlo nyní také v Rakousku k vytvoření výboru solidarity s demokratickými silami v Československu. Členy výboru jsou prominentní osobnosti rakouského politického a kulturního života všech směrů, od křesťanských orientovaných vědců, přes sociálnědemokratické poslance, a odboráře až po reformní komunisty, jako je někdejší člen politbyra rakouské KS F. Marek a žena býv. předsedy KS Koplenigová. Cílem výboru je materiálně a morálně podporovat ty Čecho-

slováky, kteří jsou pro své demokratické přesvědčení vystaveni doma represím a informovat rakouskou veřejnost o poměrech v Československu a o úsilí jeho demokratických sil.

Při svém založení se výbor obrátil na presidenta a vládu ČSSR s výzvou, aby propustili politické vězně, dodržovali ústavní práva občanů a respektovali ustanovení konvence o lidských právech, přijaté OSN. Výbor pozval do Rakouska L. Pachmana k několika přednáškám a interview pro rakouský tisk, rozhlas a televizi. ph

MASARYK O SOBĚ

Mám-li říci, v čem se můj život vyvrcholil, tedy ne v tom, že jsem se stal prezidentem, a že mohu nést tuto stejně velkou čest jako těžkou povinnost. Má osobní satisfakce, smím-li to tak nazvat, je hlubší: že jsem ani jako hlava státu nic podstatného nevyškrtl z toho, več jsem věřil a co jsem miloval jako chudý študent, jako učitel mládeže, jako nepohodlný kritik, jako reformní politik; že stoje v moci, nenacházím pro sebe nižádného jiného mravního zákona ani jiného vztahu k bližním, k národu a k světu, než jaké mne řídily předtím. Smím říci, že se mi potvrzuje a naplňuje vše, več jsem věřival, takže jsem nemusel změnit nic na své víře v humanitu a demokracii, na svém hledání pravdy, ani na nejvyšším mravním a náboženském příkazu lásky k člověku. Pravím to ze zkušeností, kterých stále ještě nabývám ve svém postavení, že není jiné morálky, jiného etického řádu pro státy a národy a jejich správce než pro jednotlivce. Není to osobité uspokojení z toho, že jsem po celý svůj život, tak podivně a složitě utvářený, zůstal sám sebou; důležitější je, že v tolika zkouškách zůstaly a ověřily se ty lidské a obecné ideály, které jsem vyznával. Říkám si, že v tom neustálém zápase o lepší příští národa a lidstva stál jsem na straně dobré. To vědomí stačí, aby život člověka byl krásný, a jak se říká, šťastný. (K. Čapek: Hovory s T. G. Masarykem)

POCHYBNÁ SLÁVA ARTIE

Pražské noviny připomněly před několika dny dvacetiletou existenci podniku zahraničního obchodu ARTIA. Na první pohled se toto nakladatelství, vyvážející své cizojazyčné knihy do všech končin světa, může pochlubit skvělou bilancí: 5 tisíc knižních titulů ve dvaceti jazycích a se sto milióny vyvezených výtisků. Podle této bilance je to jedno z největších nakladatelství v Evropě.

V době přechodného uvolnění na konci šedesátých let hodnotil však pražský tisk činnost Artie méně kladně. Už roku 1967 napsaly jedny noviny: Artia a Dilia mají "nez-

hraničními partnery, takže přínos devis nebyl vždy úměrný vynaloženému úsilí.

Artia, podobně jako jiné velké podniky, trpěla za své dvacetileté činnosti kádrováním a čistkami. Tak v roce 1955 byla provedena rozsáhlá čistka, již padlo za obět' devět vedoucích úředníků. V roce 1956 bylo zatčeno několik vedoucích pracovníků Artie pro podezření, že zneužívali svého postavení k osobnímu obohacování. Roku 1967 se stal generálním ředitelem Artie syn tehdejšího presidenta Antonín Novotný mladší, který byl rok na to nucen resignovat.

Jiná než odborná a věcná hlediska ztěžovala práci tohoto podniku zahraničního obchodu. Mimo jiné šlo režimu vždy o to, aby pod rouškou normálního obchodování se západem prodával kapitalistům svou vlastní komunistickou propagandu. V Artii vždy na sebe naráželo mnoho zájmů, také protekcionářství a rodinkářství, propaganda se stavěla proti odbornosti, dravá snaha po zisku proti kvalitě. Přesto však Artia vydala celou řadu knih, zvláště fotografických publikací o Československu a jeho krásách, o našem starém i novějším umění, a množství dětských knih, ilustrovaných našimi nejlepšími výtvarníky, které jsou trvalou vizitkou naší intelektuální úrovně a technické, řemeslné a umělecké dovednosti. Nejúspěšnější knihy Artie však skoro vždy vznikaly spíše tak trochu na černo, než s pomocí nadřazených orgánů.

**NA LEPŠÍ
K VAŠATOVÍ**

dravý, zhoubný monopol na dovoz a vývoz kultury". Jiní kritikové poukazovali na to, že Artia odčerpává domácímu knižnímu trhu nejlepší suroviny, při čemž její obchodní výsledky nejsou nejlepší. Nejeden publikace Artie končila svou existencí rychle a neslavně v západních antikvariátech, kde se prodávala pod výrobní cenou. Doma za "nejlepší suroviny" pokládány papír, tiskárské barvy, lepenky a plátna na vazby byly často s hlediska západního jen podřadné kvality, a tak byla celková úroveň těch pět tisíc titulů Artie dost rozkolísaná. K tomu přistoupily čemné, málo výhodné smlouvy se za-

K uctění narozenin

TOMÁŠE G. MASARYKA

Waldes Kohinoor, Inc.

L. I. City, N. Y.



Zajímavosti ze světa

Generál Alfredo Stroessner byl už po páté zvolen prezidentem Paraguaye. Získal 56% hlasů, o 6 víc než jeho nejbližší protikandidát. • Výzkum veřejného mínění ve Francii ukazuje, že ve volbách v první třetině března, by socialisticko-komunistická aliance mohla porazit Gaullisty s velkým náskokem. • Mexiko přišlo v OSN s návrhem, aby dosavadní pomoc málo vyvinutým národům byla změněna na daň, jež by musely platit bohaté státy, a která by šla na budování hospodářství států zaostalých. • Izrael oznámil, že se v zemi podařilo prakticky zlikvidovat problém narkotik. • Ředitel Gibsovy soukromé školy, kam chodil, mimo jiné, Robert Kennedy a britský princ Charles, by ve své vile okraden o sbírku klenotů v hodnotě půl miliónu dolarů. • "Cesta dobré vůle" Kurta Waldheima, generálního sekretáře OSN, po pěti asijských zemích, končí v těchto dnech v Japonsku. • Z Izraele byli nedávno vypovězeni dva katoličtí misionáři s odůvodněním, že svými pokusy obracet Židy na křesťanství ohrožují mír. • V Káhiře trvaly bouře vysokoškoláků tentokrát plné tři dny. Došlo ke zraněním a k bitvám s policií. Vláda prohlásila, že zmatky byly vyvolány živly extrémní levice. • Sovětský tisk poprvé přiznal, že loňská neúroda byla zaviněna nejenom počasím, ale také mizernou organizací. Ministr zemědělství byl zbaven místa a zemědělci byli vyzváni, aby se co nejlépe organizačně připravili na letošní jaro a léto. • 500 milionů dolarů utratili loni zahraniční turisté v Dánsku. Přijelo jich o 23 procent víc, než v roce 1971. • Chystá se výměna americko-čínské obchodní mise, jako jeden z výsledků Kissingerových rozhovorů s nejvyššími čínskými představiteli v Pekingu. • Zpomalení práce londýnských plynářů a hrozba jejich stávkou udělala radost jen dětem: několik dní nemusely do školy, kde se netopilo. • Sověti oznámili, že našli novou technologii masové výroby kaviáru. •

Ohlasy na evropské "AL"

Evropské vydání Amerických listů má již za sebou téměř dva měsíce. Zatím se čtenáři seznamují s obsahem, posílají přihlášky, ke kterým mnohdy připojí i několik prvních postřehů. Dnes jsme z nich několik vybrali:

• EVROPSKÝ CHARAKTER

"Děkuji za ukázková čísla. Doufám, že se nám dostalo týdeníku, po němž jsme dosud marně toužili, a že váš list postupně nabude charakter i více evropský. Zejména inseráty z USA nemají pro nás žádný půvab a smysl. Jistě také otevřete postupně své stránky pro články s ryze západoevropskou exilovou problematikou. A hlavně doufám, že to nebudou noviny jedné emigrační vlny, ale konečně noviny pro každého, kdo je nucen žít mimo vlast, ať je jakéhokoli smýšlení, jen když je ochoten demokraticky tolerovat i smýšlení druhých."

MURr. R. H., Essen

• BEZ ANGLIČTINY NEMAJÍ CENU

"Jelikož jsme Americké listy, upravené na evropské vydání neobjednali, posíláme vám dvě čísla zpět. Nás zajímali vždy více Spojené státy Americké než Evropa, takže bez amerického krajanství života a bez angličtiny nemají pro nás listy vůbec cenu. Zaslání prosím zastavte! Kam až jste dospěli s americkým vydáním mne nezajímá. Odřízli jste nás od Ameriky. My totiž nejsme posrpnová emigrace."

H. F., Dortmund

• VÍTÁME TÝDENÍK

"Ukázková čísla se mi zalíbila, přihlašuji se k odběru a přikládám adresy dalších pěti přátel. My zde v Rakousku máme pouze Vídeňské svobodné listy, které mají však význam jen pro obyvatele Vídně a již ne pro ostatní, kteří jsme roztroušeni po Rakousku. Proto musíme jiné noviny nakupovat z Německa, a tu narážíme na finanční slabost vydavatele (jako u jinak velmi dobrého, obsahem doplňujícího jiné listy Frankfurtského kurýra), nebo na to, že vychází pouze jednou měsíčně jako České slovo. S přáním mnoha úspěchů do budoucna."

Dipl. Ing. L. + H. T. Velden, Werther See.

• STRUČNĚ A JASNĚ

"Číst Americké listy, to je opravdu radost. Už se těšíme na další čísla, pane redaktore. Hodně zdaru přejí!"

T. a I. Z., Effretikon.

Tolik tedy z výňatků několika dopisů. Ozvaly se i hlasy, které zaznamenávají, že předplatné evropských "AL" je vysoké. Jen pro vysvětlení: evropské vydání je každý týden zasláno letecky do Evropy, odkud se (z Žurichu) distribuje k čtenářům. Stanovená výše kryje jen skutečné náklady s vydáváním spojené. A přesto, to si snad každý lehko zjistí, je evropské vydání týdeníku Americké listy nejlacinějším ze všech vycházejících časopisů pro Čechy a Slováky v zahraničí. Prosim, porovnejte sami:

Švýcarsko: ZPRAVOVAJ, 12 x ročně cena 24. S. Fr.

Scéna 25. února 1948

(Pokrač. se str. 3)

Václav Kopecký už po dvě leta suverenně rozhodoval, kdo smí psát filmová scénaria a sbíral tuto finanční smetanu spisovatelské činnosti. Ve filmu bylo více peněz než v literatuře. Mnohé obchůdky byly uzavřeny. Bude-li komunistická strana chít, spisovatel se může stát i vyslancem. Někteří se stali. Devět desetin československých hranic stýkalo se se zeměmi obsazenými Rudou armádou. Týden před volbami v roce 1946 vláda dosti rozpačitě oznámila, že sověty shledaly velkou nutnost přesunout některé své vojenské jednotky z jihu, z Rakouska a Maďarska na sever. Aby tedy lidé se divili, jestliže sovětské útvary budou se

projíždět po československých silnicích a železnicích. Mnozí se domnívali, že účel této náhle sovětské potřeby je jasný: aby občan, až půjde k volební urně, nezapomněl na Rudou armádu. Ale vřada prohlásila, že je to podobnost čistě náhodná. V únoru 1948 Čechoslováci nespouštěli s myslí, že Rudá armáda ještě stojí na devíti desítkách jejích hranic.

Když všechno bylo skončeno, když parlament — který zbyl — jednomyslně přijal novou Gottwaldovu vládu — komunisté pravili s úsměvem, že se splnila jejich předpověď, že pro novou vládu budou hlasovat i ti, kdo proti ní byli do poslední chvíle. Nebyl to ušlechtilý úsměv. V zemi byl strach, do-

cela primitivní strach, velký to činitel. Lidé tušili, že za rohem čeká připravena velká hrubost a velká nemilosrdnost. Od poloviny ledna ministr Václav Kopecký se cítil na vyšší situaci a říkal každému, kdo to chtěl i kdo to nechtěl slyšet, že vše je hotovo, a že jde jen o to, že některým lidem snad má být dána milost. Avšak někteří jiní komunisté nebyli tak entusiasmující a brzy se přestali usmívat. Potom báli se prosit lidi, báli se poslanci a jeho podvůdce Rudolf Slánský. Ti shledali pojednou, že Stalin, bude-li chtít, může je obžalovat ze smrtelného hříchu "zvláštní cesty k socialismu".

(Budeme pokračovat.)

NEJEDLÝ A FUČÍK

Pražská propaganda oslavila dvě výročí — 95 let by se dožil historik a pak ministr Zdeněk Nejedlý; 70 by letos v únoru bylo Juliu Fučíkovi, komunistickému novináři — kterého nacisté před 40 lety popravili. Obě tyto postavy se staly do značné míry symboly režimní kulturní politiky a zásad publicistiky už od roku 1948. S tím rozdílem, že Fučík už byl mrtev a nemohl do manipulace se svou legendou nic dělat, zatímco Nejedlý na vytváření své vlastní legendy aktivně spolupracoval.

Zdeněk Nejedlý má za sebou obsáhlé písemné dílo. Načal několik mnohosvazkových historických cyklů, z nichž jen některé dokončil. Jeho monografie o Bedřichu Smetanovi platí dodnes za celkem objektivní životopisné dílo, byť se subjektivistickými výpady proti jiným slavným postavám. Spornější už jsou novější práce o

českých dějinách, směřující faktické poznatky s marxistickou hantýrkou. Nejedlý však byl v mnoha ohledech smyslem své práce nepřijemný striktně — hlavně v mocenském smyslu — pro sovětské propagandy. Příliš se zabýval historií a věc národa mu často stála nade vším. Ani to, jak podporoval vydávání a studium díla Aloise Jiráska — spisovatele s ne právě nejlepším "kádrovým posudkem" — nepasovalo tak docela do oficiálního internacionalistického konceptu.

Pamětníci z žurnalistických kruhů první republiky vřady tvrdí, že Julius Fučík by byl těžko souhlasil s falešným kultem, který byl uměle po válce vytvořen kolem jeho osoby. Fučík byl komunistický novinář se vším, co k tomu patří: se sociálně-demagogickými frázemi, s netolerantní jednostranností, s necitlivostí k partajním

frázím. A — například v případě reportáží ze Sovětského svazu — i s oním základním rozpolcením levicového intelektuála, který píše jak se podle ideologických požadavků psát má, ale myslí si i mnohé jiné, protože viděl, co viděl. Ale třeba v kulturně-politické oblasti se už před válkou postavil proti leckterému stranickému dogmatu. Ale o tom už se — v dnešních Fučíkových životopisech — nepíše.

MS

PŘEKVAPUJÍCÍ UZNÁNÍ

Východoněmecká komunistická vláda, která ještě před několika týdny nazývala Španělsko fašistickým státem a — jako všechny ostatní komunistické země, odmítala vůbec připustit jakoukoli možnost navázání styků, na jedinou, bez vysvětlení, Španělsko uznala. Navazuje s ním obchodní a diplomatické styky. Východní Německo se tak stává prvním komunistickým státem, který uzavřel s Francovým Španělskem normální styky od dob občanské války, hluboko před druhou světovou válkou. Španělští komunisté se pohoršili nad zahraniční politikou východoněmeckého režimu. Časopis španělské komunistické strany v exilu Mundo Obrero napsal, že rozhodnutí východoněmecké vlády navázat diplomatické styky s Madridem, vyvolalo v řadách pokrokových Španělů překvapení a pohoršení. Španělští komunisté, kteří léta bojovali proti fašistické diktatuře, prý nemohou takové rozhodnutí nikdy schválit — tím méně pak nyní, když se Frankova éra chýlí ke konci.

Statistika o prodeji aut v USA

Ještě nikdy se nekupovalo ve Spojených státech tolik nových aut, jako v této době. V měsíci lednu se prodávalo průměrně 28,427 osobních aut denně. Za celý leden to dělalo 735,427 aut. A to je na leden rekord, i když hovoříme pouze o autech americké výroby. Prodej aut cizí výroby získal rovněž v lednu rekord — 145.000. A jak tomu bylo i v minulých le-

tech, nejvíce se v Americe prodalo Volkswagenů. Na druhém místě je japonská Toyota, na třetím japonský Datsun. V americké výrobě zvítězil v rovněž tradičním pořadí General Motors, na druhém místě je Ford, na třetím Chrysler a na čtvrtém American Motors. Loňského roku si američtí občané koupili celkem skoro jedenáct milionů nových osobních automobilů.

Německo: České slovo, 11 x ročně, cena 22. S. Fr. — Frankfurtský kurýr, 10 x ročně 15. S. Fr. — Demokracie v exilu, 6 x ročně, cena 18. S. Fr. České listy, 12 x ročně, cena 22. S. Fr. (letecky)

Holandsko: Okno dokořán, 6 x ročně, cena 16. S. Fr.

To jsme vybrali jen namátkou časopisy, které se v Evropě nejvíce odebirají. A při posuzování výše předplatného vždy pamatujte: "AL" jsou týdeníkem, vycházejí 50 x v roce, a stojí 50, S. Fr.

Aforismy dne

Pravda nezná hranic! Zato hranice až příliš dobře.

RIZIKO TŘÍDNÍHO HLEDISKA

Milan Schulz

Jsou určitá témata, která se v propagandě východoevropských států znovu a znovu — přímo traumaticky — vracejí. Jedno z předních by se dalo stručně nazvat "třídní hledisko". V původním významu — podle klasiků marxismu — šlo o hledisko dělnické třídy, kterým se mělo poměřovat veškeré konání. Toto hledisko bylo možno pokládat za oprávněné, neboť společnost byla skutečně ostře rozdělena na různé třídy a vrstvy; a dělnictvo nepatřilo k těm nejprivilegovanějším. V dnešním významu o hledisko takzvané "nové" o hledisko takzvané "ové třídy" — použijeme-li pro jednoduchost výrazu, který vynašel člověk s velkými zkušenostmi ze zákulisí komunistického hnutí, totiž Milovan Đilas. Tato "nová třída" představuje ve východní společnosti totéž, čemu se na Západě říká "establishment", ovšem v daleko užším vydání, protože jde pouze o vedoucí byrokraty — stranické, státní, vojenské —

místně-správní, podnikové atd. atd. Z nich vznikla (spíše pod vlivem tradic byzantských, přesněji: carsko-ruských) vysoce privilegovaná vrstva, korumpovaná dobře promyšleným systémem výsad a výhod, jichž se — potě, co jich užíval — každý těžko zříká. Nebo naopak: podaří-li se mu jednou vstoupit do této sítě, už se z ní většinou nedostane, protože buď nechce nebo mu to není dovoleno; už příliš mnoho viděl a ví. Mafie se chováji na celém světě stejně.

Jenomže ani "nová třída" není nesmrtelná a musí se občas ohlížet po dorostu. A tu obvykle zjistí, že dospívající kádry, tak jak se přes různé kontroly přece jen dostanou ve škole a v životě k určitému poznání, nejsou z "třídního hlediska" zcela spolehlivé, dávají najevo všelijaké vrtochy, které vládnoucí vrstva považuje za (pro sebe) životu nebezpečné. A začíná vymýšlet, jak by si opatřila spolehlivější zálohu, jak by si účinně a natrvalo zavázala některou jinou skupinu mladých, jak by ji dala přičichnout k privilegovanému kruhu a k jeho "sladkému životu". V takové chvíli se opět začne hovořit o "třídním hledisku" ve výchově mladé generace a — protože na normálních školách to pořád nějak nejde, pořád jsou tu všelijaké živly, (jako například prostý lid), které v té jednoznačné "výchově" brání — konkrétně o přednostním právu mladých dělníků a rolníků na další vzdělání.

Už odjakživa — to jest od doby krátce po únoru 1948 — je v samém základě tohoto požadavku protimluv. V poválečné republice (a konečně do značné míry už i před válkou) mohl v Československu studovat opravdu každý, kdo k tomu projevil aspoň minimální předpoklady co do inteligenčního kvocientu, ale i — a to platí pro všechny podnes — určitou kázeň v rodinných výdajích a všelijaká odříkání. Je samozřejmě — a tak je tomu také podnes — že se najdou rodiny, které ze staré tradice (nerozumové, těžko překonatelné) odmítají dát "na studium" dítě mimořádně nadané, když už — podle názoru praktických rodičů — může dávno vydělávat. Ale to jsou výjimky. Jinak jsme každý ve svém okolí po léta zažívali několikanásobnou zkušenost, že se prostým výběrem talenty vždycky prosadily, pokud jim ovšem nezahradil cestu nějaký motiv mimoškolní, například ideologicko-politická represe. Ale přesto vznikly v 50. letech takzvané "dělnické přípravy", které měly rychle vyrobít maturanaty a doplnit "maloburžoazní" vysokoškol-

skou mládež "zdravou dělnicko-rolnickou krví". Už nikdo nikdy nespočítá, co takhle akce stála peněz (a jak a zda se vyplatily) a co stála nervů, neboť z leckterých středních škol byli za vyšší plat odveleni do přípravek přední pedagogové, kteří samozřejmě na původních školách chyběli. Ale stejně se nikdo nikdy nedozví, jaký mělo toto hnutí výsledky co do původního záměru. Z vlastní zkušenosti mohu pouze říci, že se přihodilo to, co se přihodit muselo a co se ostatně dalo i v běžném vyučovacím procesu. Mezi "přípravkáři" bylo hodně lidí, které studium začalo skutečně bavit a rychle a snadno zmizeli ve studentské mase; či lépe — z některých se stali dokonce vynikající odborníci a ostří zastánci demokratických reforem, přední bojovníci takzvaného "pražského jara", dnes režimem tvrdě hmotně pronásledováni. Ale taky mezi nimi byly postavy beznaděné, které okresní tajemník na studia skutečně odvel, aby splnil kvotu — a kteří se nešťastní protloukali jim neznámým prostorem, aby nakonec — jako jeden zcela konkrétní příklad, který mám na mysli — skončili třeba na cenzuře. Nikde jinde je nechtěli. Ale těžko by mohl orgán, kdyby hodnotil výsledky tehdejší akce, jednoznačně prohlásit, že "řady studentstva byly posíleny zcela výrazně pevnými stoupci stranické a státní linie". Problémy, které podnes se studentstvem a s mladou generací vůbec jsou, to dokazují zcela jednoznačně.

Proč se opět předsednictvo strany rozhodlo, že zřídí zvláštní internátní školy pro přípravu vobraných mladých dělníků a rolníků ke studiu na vysokých školách. Jako by tu nebyla zkušenost velice názorná a poučná! Jako by právě pokračující diferenciace v moderní průmyslové společnosti — kterou se také ve zdůvodnění této nové akce argumentuje — nenabádala k zásadnímu přehodnocení překonaného, dogmatického "třídního hlediska"; neboť pokrok a směr rozvoje dnes určují faktory podstatně jiné než tomu bylo ve století minulém a ještě snad na začátku století tohoto. Celosvětové zkušenosti — ve stovkách knih — tento vývoj zjišťují, rozebírají a předkládají jeho objektivní, fakty zdůvodněná řešení. Leč ideologické klapky na očích takové zamyšlení nedovolují. Na počátku tu ostatně znovu a jasně stálo "hledisko nové třídy", zájem dnešních správců státu na nových přírůstcích pro svůj privilegovaný klan. Leč — jak ukázal příklad let 50. a 60. — ani cesta korupce není zcela bezpečná. Lidská přirozenost ji obvykle nezadržitelně prorazí.

Krajanský oznamovatel

Navštívíte-li Švýcarsko,

zastavte se v hotelu BELLEVUE,

Wollerau 25 km od Curychu směrem na Chur — s výhledem na curyšské jezero a vrcholky Alp. K návštěvě restaurace, dancingu, baru a hotelu zve

rodina Vojáčková, (tel. 01-76 02 33).

PSACÍ A POČÍTAČÍ STROJE

pro krajany se slevou — jakož i veškeré opravy zařídí **ANTONÍN ZETEK**, Illnauerstr. 24, 8307 Effretikon, tel. 052-32 53 03

SERVIS

vašeho vozu zajistí rychle a spolehlivě **W. Pisoft**, společník **fy: AUTO WEISS**, Altstetterstrasse 228, 8048 Zürich, tel. 01-62 14 55.

GALERIE AKTUELL -

s kvalitními originály, kresbami, grafikou a vzácnými rytinami starých mistrů má sídlo v Göteborgu, Švédsko, majitel **JOSEF KAPLAN**, tel. 27 79 84 (Organisování výstav po celé Evropě).

Architekt Jan Dratva Dipl. Ing.

otevřel po obdržení švýcarské licence projekční atelier. Zajistí: architektonické studie, kompletní projektovou dokumentaci, stavební povolení, financování a provedení staveb. Adresa: Dölschihalde 45, 8055 Zürich, tel.: 01/35 10 48.

Přes UNIONFUNK

v Zürichu seženete českého taxikáře, znalého místních poměrů, památek a vůbec všeho zajímavého.

Volejte 01-47 30 47 a žádejte pana **IVANA MÁDRA**.

Garage Jana Hofmann,

6908 HEDINGEN, AFFOLTERNSTRASSE 12. — Tel: 01/99 63 23: nová auta všech značek • odtahová služba • nízká hodinová sazba pro opravy pneumatik se slevou.

České řeznictví a uzenářství ve Švýcarsku

Debrecínku, turistický, šunkový a šumavský salám, moravské a špišské klobásky, špekáčky, "utopence", jaternice, jelítka, tlačenu jatrovou, českou, ostrou s česnekem a superostrou s paprikou, pražskou šunku, maso všeho druhu a mnoho dalšího řeznického zboží dodá

VÁCLAV ČERNÝ, Sonnenbergstrasse 13, 5400 Ennetbaden, tel. 056-65 731.

Upozorňujeme

ZA JEMCE O AMERICKÉ LISTY,

že jejich případné objednávky vyřídí naše evropská redakce. Rozhodnete-li se k pravidelnému odběru, použijte objednávku kupónu na straně 2. (Později obdržíte složenku k uhrazení předplatného.) Můžete se také přihlásit korespondenčním listkem nebo dopisem. Rádnými odběrateli se také stanete poukázáním předplatného na poštovní konto PC 80 — 16026 Americké Listy, Europäische Ausgabe (mimošvýcařští zájemci mezinárodní poštovní poukázku) nebo zasláním šeku na adresu redakce: A L, Postfach 3, 8027 Zürich, Schweiz. Při bankovním převodu použijte spojení přes: Schweizerischer Bankverein, Stadtilfiliale Oberstrass, 8033 Zürich, konto Americké listy Nr. 622.450

CITY TOURS vám nabízí:

VELIKONOCE 19. 4.—23. 4. Barcelona, autokar 295.00 Fr.

22. 4. — 29. 4. Kanár. Ostrovy let. 630.00 Fr.

15. 4. — 23. 4. Nairobi let. 990.00 Fr.

KRÁTKÉ LETY DO:

Istanbul 8. 6. — 12. 6. (5 dnů od Fr. 298.00)

Athén 31. 5. — 4. 6. (5 dnů)

Londýn 3. 5. — 7. 5. (5 dnů)

SPOLEČNÉ DOVOLENÉ DO:

Skandinávie 1. — 12. 8. (od Fr. 980.00)

Rhodos 14. — 27. 7. (od Fr. 615.00)

Svaté země 23. 6. — 8. 7. (od Fr. 660.00)

Zástupce **CITY TOURS** p. O Švabenský, Infargweg 1, 8610 Ulster, tel. 01/87 08 53 — v sobotu dopol. v Shop Ville (podchod u hlavního nádraží) tel. 01/27 12 31 vám dá veškeré informace, české programy atd.

SPORT



V Bratislavě bylo zahájeno mistrovství světa v krasobruslení a tancích na ledě. Největší pozornost je soustředěna na soutěž mužů, kde obhájece titulu Nepela svede boj o I. místo se sovětským závodníkem Četveruchinem, a na soutěž žen, kde budou o světový primát bojovat Američanky J. Lynnová a D. Hammllová, Kanadčanka K. Magnussenová a S. Morgensternová z vých. Německa.

Průběh mistrovství bude americká televize ABC vysílat v sobotu 3. března o 5. hod. večer (East).

Čs. lyžař R. Höhnlel zvítězil na Štrbském Plese v závodech ve skocích a vyhrál Tatranský pohár, nad Švýcarem Steinerem a sovětským závodníkem Kalininem. Zvítězil skoky: 104 a 107.5 metrů.

Zápasy I. hokejové ligy:

Sparta-Pardubice 1:4, Dukla Jihlava-Budjovice 5:2, Škoda Plzeň-ZKL Brno 3:5, Kladno-Litvínov 1:1, Košice-Bratislava 3:5, Jihlava-Košice 4:1, Budějovice-Kladno 3:1, Sparta-Plzeň 4:1, Litvínov-Pardubice 2:1, Brno-Bratislava 1:0, Pardubice-Budějovice 6:1, Plzeň-Litvínov 5:2, Kladno-Jihlava 4:4, Košice-ZKL Brno 4:5.

MALÝ OZNAMOVATEL

**MACHINISTS,
TOOL MAKERS.**

Must be capable of working from detail and assembly print. Long term machine building program and prototype work. Top rates if qualified. Liberal benefits and overtime. Pitco-Academy Incorporated, 316 Rt. 10, E. Hanover, N.J. 887-3800, eves. 267-0276.

PREVÁDZAM ODBORNÉ O-
PRAVY DOMACÍCH CHLAD-
NICIEK A AIR CONDITION.
VOLAJTE NA TEL. ČÍSLO
(212) 274-6132 MEDZI 10 A.M.
A 6 P.M.

TRUCK DRIVER —

Good salary, steady work,
private company. Call Nick
Duramo, (201) 541-1303,
Pleamay Products, 377
Roosevelt Ave, Carteret N. J.

Prodám

větší množství detektivních
českých románů, seznam za-
šlu. Helena Langer, RD 1
Long Eddy, NY 12760

WELDERS — Heli Arc, ex-
perienced on aluminum, full
or part time. Also Class A
finished spray painter, full
time only, Hopewell area,
contact Mr. Fisher, 914 226-
2291.

DIE SETTER

Night Shift
Company benefits including
profit sharing.
Apply or call 9 A.M.—5 P.M.

**LINE TOOL & STAMPING
CO.**

539 W. Algonquin Rd.
Arlington Heights, Ill.
593-6810

**MACHINIST
Lathe Operators**

Tool and die work.
Quality Tool & Machine Co.
8050 S. Constance
Chicago, Illinois

**MACHINE SHOP
OPERATORS**

Engine lathes, milling machi-
nes, turret lathes. Full or Part
Time Day only.
Kent Products Co.
327 71st St. Guttenberg, N.J.

MACHINE SHOP HELP

Machinists 1st class, lathe,
milling, hardinge-S/U opera-
tors. Top salary. Permanent,
interesting, diversified work.
Excel oppty for advancement.
516 VA 5-0678

**OWNER (25) OPERATORS
• IMMEDIATE WORK •**

For New Jersey terminal.
Drivers with tandem tractors.
Grossed for 72,000 lbs.
Must have bob-tail insurance
& stickers for N. J., N. Y.,
Pa., Md.
N. Y. office: 212 646-4129
Steady work • Good pay

MOLDERS.

Non-Ferous Jobbing Molders.
All benefits day or nite shifts
Good Salary. Excellent work-
ing conditions.

**FEDERAL BRONZE
PRODUCTS, INC.**

9 Backus Street, Newark, N.J.
Foot of Chestnut Street
201 589 4930

Knihy

nejvhodnějším darem pro
každou příležitost. Velký vý-
běr českých, slovenských ja-
kož i anglických knih.
Napište si o ceník na adresu:

R. W. PEC — SEČASK

Box 6055, Terminal "A"
Toronto 1, Ontario, Canada
Světový export českých a
slovenských knih — distri-
buce čs. novin. Zastoupení čs.
novin v celém světě, příji-
mání inserce, oznámení, pro-
dej, koupě. Přijímáme také
objednávky na zaslání Ame-
rických Listů.

**ASSEMBLERS
NO EXPERIENCE
NECESSARY**

Permanent full time posi-
tions on day or evening shift.
8 A.M. to 4:30 P.M. or 4:30
P.M. to 1 A.M.
Aerosol packaging of a di-
versified product line affords
interesting work.

Call or apply:

**CHASE
PRODUCTS CO.**

865-1000
19th & Gardner Rd.
Broadview
Illinois
Equal Opportunity
Employer

JANITORIAL SUPERVISOR

Part Time Experienced. 5:45
p.m., 10:15 p.m. Mon.-Friday,
for job in Wayne township
area. Call Robert Diamond,
914-968-1000 collect.

Hledám

řidiče k malému traku (roz-
voz pro čistírnu). Dobrý plat,
důstojná znalost angličtiny
nutná. Volejte: (212) 358-0024
od 8 hod. ráno do 6 hod. več.,
(212) 937-5070 večer a v ne-
děl.

**MALE CLEAN-UP
HELP WANTED**

Nights. Apply in person only

MILLER'S PREPARED**POTATO COMPANY**

140th & Western
Blue Island, Ill.

UPHOLSTERER

Experienced only. Year round
job. paid vacation & holi-
days. Springs Upholstery —
227 Main Ave., Passaic, N.J.
Call (201) 777-3545.

S. A. CHERNOFF**lékař**

223 SECOND AVENUE, N. Y. C.
7-7818

Tel.: GRamercy 7-7697

Hours:

Daily 10 to 5:45 P. M.

Saturday 10 A. M. to 3 P. M.
těžké chronické nemoci mužů a
žen. • Krevní zkouška pro povolení
k sňatku • Naběhlé žily léčeny bez
operace. • X-Ray a Fluoroskop

HUDEBNÍ ŠKOLA

Všechny běžné hudební ná-
stroje, zpěv, tanec. Manhat-
tan, Queens nebo docházka
do bytu kdekoliv v NYC. Prof.
M. Lebeda, 45-12 79th Str.
Elmhurst, N. Y. 11373. Tel.
429-0025.

ANGLIČTINA

Chcete se naučit v krátké
době dobře anglicky? Zcela
nový způsob — soukromé
hodiny \$8.00 — denně od
9 hod. ráno do 9. hod. večer
Rose Fisher, 152 W 58 Street
(6th Fl). Tel.: PL 7-9177

JEWELRY

Expd. Rubber Mold Cutter,
excl. oppty. fringe benfts.
Kellman Bros, 920 Bway,
NYC, 212-677-3355.

MACHINIST-TOOLMAKER

1st Class. Excellent benefits
permanent. (Bronx area near
Whitestone)

EMERSON PLASTRONICS

Call Mr. Nardine
(212) SY 2-4400

**We need experienced
DIE****REPAIRMEN**

Excellent working condi-
tions, air conditioned plant,
steady work, plenty of over-
time, TOP WAGES. Call
BOB MASSI
439-6161

**A — R TOOL
& ENGINEERING**

507 W. Algonquin Rd.
Arlington Heights, Ill.

BARTENDER

Part Time. Flexible Hours.

Apply at:**RAMADA INN**

666 Sheridan Rd.,
Highwood, Ill.
Ask for Mr. Stacy

**CESKOBATRASKY
PRESBYTERNI SBOR
MISTRA****JANA HUSA**

351 E. 74 St., N. Y. C. NY 10021
NEDELNI

Bohoslužby v 10.30 hod. ráno
Nedělní škola v 9.30 ráno.

Zkouška pěveckého
sboru 10.45 ráno
Golden Age Club on Mondays at
12.45 — 3.45 p.m.

ČESKÁ BIBLICKÁ HODINA

každý čtvrtek v 7.00 hod. večer,
Rev. Brent W. Fisher
Tel. BU 8-6743
879-5128

Opportunities in Canada

Progressive Toronto manufacturer of fasteners requires Cold
Header Set-Up operators with experience on Hartford, Na-
tional and Waterbury Cold headers. Also Roll Threader set-
up operators experienced on Hartford roll threaders. Excel-
lent wages and fringe benefits. Please reply in confidence to

Mr. R. Olinoski

CAPITAL METAL INDUSTRIES, LIMITED

61 Milne Ave., Scarborough, Ontario, Canada



Your New York Life
Agent

SALOMON DAVIS

NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY
2 PEN PLAZA; N. Y. C.; N. Y. 10001

TEL. LO-4-2770

• LIFE INSURANCE • PENSION PLANS • ANNUITIES
• GROUP INSURANCE • HEALTH INSURANCE

(Clip out and mail to agent)

I am interested in:

Life Insurance ☐

Health Insurance ☐

Retirement Income ☐

Mortgage Protection ☐

Name

Age

Address

Phone No.

City

H & S PORK STORE

(PŘEDTÍM B. HRDINA)

PRVOTŘÍDNÍ párky, debrecínky salámy, klobásy, do-
mácí salámy, paprikovaná slanina, tlačenka a jiné
masové výrobky. — Nezapomeňte ochutnat naše zna-
menité domácí uzené, jakož i vařené šunky. Chutné
jaterničky a jelítka každý den čerstvé. Naše specia-
lita: moravské (cikánské) uzené. Výsek čerstvého
mladého vepřového, hovězího, telecího, jehněčího a
veškeré druhy drůbeže.

JOSEF SUDA, majitel

35-10 DITMARS BLVD., ASTORIA, NEW YORK
(mezi 35. a 36. ulicí) Telefon AS 8-8468

DOMOV SLUŽBY, NA NÍŽ JE SPOLEHNUTÍ

Mixan-Kučera Funeral Homes, Inc.

23-86 31st Street (blíže Českého domova) — ASTORIA, L. I.

OTTO F. KUČERA, ŘEDITEL A BALZAMOVAČ SPECIALISTA

Více a více rodin, které použily dokonalé služby pohřebního ústavu
MIXAN-KUČERA, doporučují tuto službu svým přátelům a příbuz-
ným. Tato doporučení jsou upřímná a zcela dobrovolná na základě
jejich naprosté spokojenosti. Kaple k dostání kdekoliv v New Yorku.

Telefon RA 8-0278